A°. 1842. N°. 147.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT.

ALGEMEEN ADVERTENTIEBLAD.

VRIJDAG, den 9. December.

SPANJE.

MADRID 29. Nov. De berigten, heden uit de provincien ontvangen, zijn gunstig. De beste geest heerscht in al de provincien. In Valencia is de rust ook niet meer verstoord geworden.

— Een dagblad zegt, dat de heer *Arguelles*, uit de inkomsten van de civiele lijst, twee millioen realen, ter bestrijding der expeditie tegen Barcelona, gegeven heeft.

— Uit Valencia schrijft men van den 23 Nov., dat de brigade artillerie, die onlangs in genoemde stad eerst aangekomen was, eensklaps met de rest van het garnizoen naar Madrid vertrokken is.

— De *Eco del Comercio* bevat een wetsontwerp van het gouvernement omtrent de militaire magt van het Koninkrijk voor 1843. Dit ontwerp, gecontrasigneerd door den heer *Rodil*, minister van oorlog, zegt: art. 1. het permanente leger zal gedurende 1843 90,000 man sterk zijn, en de reserve 40,000 man; art. 3. het gouvernement staat het vrij, indien het noodig is, zoo veel strijdkrachten op de been te brengen als voor de zekerheid van den Staat noodig zijn.

— Het eskader voor Barcelona bestaat uit de fregatten Cortes en Christina, de brigantijnen Manzanares, Heroe, [illegible] de goelette [illegible] Y [illegible] hay en de stoombooten Isabella II. en Mazeppa.

Beurs 3 pCt. 60 dagen 22, 21$\frac{1}{8}$; 5 pCt. 26$\frac{5}{8}$, $\frac{1}{8}$; op 60 dagen Londen 37$\frac{1}{4}$. Parijs 16,5.

DUITSCHLAND.

WEENEN 30. Nov. Morgen wordt de nieuwe ambassadeur van Turkije alhier verwacht. Men schrijft van de Turksche grenzen van den 24 Nov., dat de Porte gunstige berigten uit Servië heeft ontvangen nopens den opstand aldaar.

— H. K. H. de groothertogin van Saksen Weimar heeft aan de inwoners van Kasan, die door den brand geleden hebben, 1000 zilveren roebels gezonden.

— Met. 109$\frac{1}{16}$; 4 pCt. 100$\frac{1}{4}$; 3 pCt. 76$\frac{1}{2}$.

ENGELAND.

LONDEN 5. Dec. De tijdingen uit Indie en China blijven gunstig. De fondsen willig: gec. 94$\frac{5}{8}$; Braz. 67; Mex. 30$\frac{5}{8}$.

— Men heeft berigten, dat de schepen Belvedere en Jessij te Bombay zijn verbrand. Het eerstgenoemde was met paarlen, enz. geladen en was voor 100,000 pond st. verzekerd. De equipages zijn gered.

— Wij hebben berigten van de Kaap de Goede Hoop van den 8. Oct. Alles was er rustig. De inwoners hebben een verzoekschrift ingediend, om eene wetgevende vergadering te hebben. De minister heeft eene commissie van 21 inwoners in de kapstad benoemd, om hierover verslag te geven.

FRANKRIJK.

PARIJS 5. Dec. Men verneemt, dat de hertogin *van Orleans*, door eene ongesteldheid van den hertog *de Chartres*, een paar weken te St. Cloud zal blijven, na het vertrek van de Koninklijke familie naar de Tuilerien.

— Uit Brest schrijft men van den 29. Nov.; »Eene telegrafische depeche beveelt aan den admiraal *Casy*, om het linieschip le Suffren dadelijk naar Lissabon te zenden, van waar het naar Brazilië zal zeilen.

» Toulon 29. Nov.

» De stoomboot le Lavoisier, die den hertog van *Montebello*, zijne familie en gevolg naar Napels getransporteerd heeft, is weder op onze reede terug gekomen. De stoomboot, die Napels den 22. November verlaten heeft, had aan boord twee ambassade Secretarissen, die overbrengers waren van gewigtige depeches. Men zegt, dat zij door Koning *Ferdinand* belast zijn met eene zending naar het hof der Tuilerien. Het schijnt, dat de stoomboot hunne terugkomst van Parijs afwacht, om hen weder naar Napels over te brengen.

PARIJS 6. Dec. De wapening van het schip l'Indienne, door den minister van oorlog voorgeschreven, wordt te Toulon met spoed voortgezet. Men wil, dat het schip naar Indië moet stevenen. Men bespoedt ook de wapening van den stoomboot le Labrador, van 450 paardenkracht, die in de eerste dagen van Augustus van stapel geloopen is.

— Een berigt uit Marseille bevat het volgende: »Men verzekerde gisteren, bij de aankomst van de Mercurius, dat te Barcelona alles geëindigd was; de raadgevende Junta, vereenigd met de commissien van de nationale militie, [illegible] omtrent de onderwerping van die stad met den regent onderhandeld. De Junta, zegt men, heeft de bedingingen, die hem voorgeschreven zijn, waarvan een van de voornaamste bestaat in de ontwapening van een groot gedeelte van de nationale garde, aangenomen.

— Te Perpignan komen voortdurend Spaansche emigranten, niet alleen van Barcelona, maar ook van andere steden aan. De vrees voor politieke wraak, doet al degenen, die met de beweging ingestemd hebben, vlugten. Op de wegen ontmoet men talrijke transporten, die zich op allerhande soort van rijtuigen naar de fransche grenzen begeven.

— De staatsmannen, die gemeend hebben dat het traktaat van den 15 Julij, tot gevolg zou gehad hebben, de bevrediging en bevestiging van het Oosten, moeten heden wel van hunne dwaling terug gekomen zijn. Het tractaat heeft het Ottomanische rijk in het geheel niet bevredigd; integendeel woeling en regeringloosheid zijn er de gevolgen van geweest. Overal heerscht gisting in het Oosten, niet alleen in Syrië, maar zelfs in de prinsdommen aan den Donau, en aan de grenzen. In 1839 en in 1840 was de Oostersche kwestie in Egypte en Syrië, dezelve boezemde veel belang aan Frankrijk en Engeland in, die het evenwel omtrent de zaak niet eens konden worden. Heden heeft zich de kwestie tot in Servië, Walachije en Moldavie uitgestrekt, en strekt zich bijna tot aan Oostenrijk uit. Moet men niet medelijden hebben met landen, die slechts weinige jaren de weldaden der beschaving kennen, en die zich op eenmaal in wanorde en regeringsloosheid terug gestoten zien?

De prins *Ghika*, die door de Ottomanische Porte afgezet is, was een goede, maar zwakke vorst, doch die evenwel de verdienste bezat, den toestand van zijn prinsdom te begrijpen. Hij wist zeer goed, dat hij geene politieke rol te spelen had; ook dacht hij aan niets anders, dan aan de ontwikkeling en den voortgang van den natuurlijken rijkdom van zijn land, dien hij wilde bevorderen. Hij was niet zeer op het regeren gesteld; hij had er de onaangenaamheden van ondervonden. Hij heeft alzoo zijne afzetting met gelatenheid vernomen.

Men spreekt nu, om *Ghika* te doen vervangen door den generaal *Kisselef* den Russischen kandidaat. Zonder Rusland gunstig te zijn, gelooven wij dat deze keus zeer gelukkig en goed zou zijn, niet omdat daardoor de Russische invloed op Walachije vergroot zal worden, maar omdat de generaal een verlicht man is, die het noodige bezit, om het goede te doen, en dit heeft steeds aan den prins *Ghika* ontbroken. En dit land heeft eerder een administrateur als eenen prins noodig. De generaal *Kisselef* zal zich weten te doen gehoorzamen, en hij zal aan het land eene gepaste onafhankelijkheid, rijkdom en bloei weten te geven. Het belang van Europa is, dat de provincien langs den Donau tot de Europesche beschaving toetreden. De verkiezing van den generaal *Kisselef* is het eenigste middel, om de provincie voor altijd Europeesch te maken; de keus van ieder ander prins, zou het land weder in de misbruiken der Turksche administratie dompelen.

BELGIE.

BRUSSEL 7. Nov. Gisteren avond was er receptie bij den heer *Falck*, ambassadeur der Nederlanden. [illegible] het [illegible] weder van den 4. en 5. dezer hebben er geene vaartuigen te Antwerpen kunnen vertrekken. Eenige menschen zijn door den mist in het water gevallen en verdronken.

— In den morgen van den 5. dezer is de schoone belgische stoomboot Antwerpen, bij Blanckenberg gestrand. Dezelve kwam van Londen, hebbende 30 passagiers aan boord. Men hoorde het geschreeuw om hulp, zonder dat men door den mist konde bespeuren welk schip in nood was; eerst namiddag zag men, dat het eene stoomboot was. De visschers hebben ankers en andere zware goederen overgenomen, om het schip vlot te krijgen. Eenige passagiers zijn van boord gebragt en naar Brugge vertrokken.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE 7. Dec. Gisteren is Konings verjaardag alhier gevierd. Des morgens was er familie-dejeuner ten Hove en des middags diner. Des avonds was er gala-comedie in den Schouwburg, en illuminatie.

— Sedert veertien dagen ziet men ongeveer twee honderd vijftig man in het veld, voor de nieuw gebouwde kavalerie-kazernen, aan het effen maken van den grond werken. Meest alle zijn vaders van huisgezinnen, die zonder arbeid en zonder verdiensten waren. Naauwelijks was het Z. Maj. bekend geworden, dat er alhier ter stede reeds gebrek aan werk was, of Hoogstdezelve gaf bevel, dat voor Zr. Ms. bijzondere rekening werk verschaft zoude worden. De bevoorregte armoede dankt met aandoening 's Vorsten edele denk- en handelwijze. (*Nieuwsbode.*)

— Zaturdag heeft alhier, voor het Provinciaal Geregtshof van Z. Holland gediend de zaak van *A. Tiemen*, gewezen beëedigd klerk ter griffie van de Arrondissements Regtbank te Rotterdam, als hebbende zich schuldig gemaakt aan het ontvreemden en vervalschen van Coupons, toebehoorende aan den Heer *J. A. Musquetier*, regter bij gemelde regtbank, welke dan ook in deze als getuige is gehoord. Na het verhoor der getuigen en dat van den beschuldigde, welke laatste zich ook volmondig zijne schuld beleed, en tengevolge

eener krachtige en met waardigheid uitgesproken toespraak door den Heer President van het Hof, zeer veel berouw over de door hem begane misdaad betoonde, nam de Heer Advokaat-Generaal zijne conclusie, daartoe strekkende: dat het Hof den beschuldigde zou schuldig verklaren aan de hem ten laste gelegde misdaad, en hem mitsdien veroordeelen, *tot tepronkstelling op een schavot binnen de stad Rotterdam met een bord op de borst, waarop zijne misdaad staat uitgedrukt, en tot een confinement in een rasp- of tuchthuis voor den tijd van 5 tot 10 jaren, alsmede in de kosten.*

Vervolgens trad de advokaat Mr. *de Kempenaer* ter verdediging voor den beschuldigden op en begon al dadelijk met te betoogen, dat hij, wat het eerste punt betrof, zulks onaangeroerd zoude laten, daar art. 386, alinea 3 van het Wetboek van Strafregt te duidelijk spreekt, dan dat zulks met goede gronden zoude kunnen wederlegd worden, maar dat hij zich genoopt en verpligt gevoelde, als verdediger voor zijnen cliënt optredende; om, wat het 2de punt betrof, namelijk de vervalsching der coupons, eenige woorden in het midden te brengen, en daarop wel de aandacht van het Hof te vestigen, daar naar zijne meening deze vervalsching (zijnde niet de som maar wel de in het hoofd der gemelde coupons geschreven nommers veranderd) niet volgens den geest en de letter der wet was te begrijpen, daar de beschuldigde hier geen geldelijk voordeel had beoogd, enz., welk gevoelen daarna door het Openbaar Ministerie werd bestreden, persisterende dit bij deszelfs genomen conclusie.

Het Hof heeft de uitspraak in deze zaak in advijs gehouden tot aanstaanden Vrijdag.

ASSEN 5. Dec. In den nacht van den 3. op den 4. jl., één ure, is te Oosternesselen, brand ontstaan ten huize *A. Nijmeijer*. Zijn buurman, door het knetteren der vlammen en het geloei der runderen uit den slaap gewekt, ontdekte den brand en wekte de bewoners van het reeds in laaije vlam staande huis; zij vlugtten ongekleed uit het huis, en naauwelijks had men eenige der op stal staande beesten losgesneden, of het dak stortte naar beneden. De brand verspreidde zich: vier belendende woningen (eene van *H. Nijkoops*, eene van [illegible] *Keith*), zijn[illegible]jen en schapen verloren; van zijne levende have zijn alleen gered twee paarden en een varken. Van de overigen, wier woningen afgebrand zijn, is het vee gered, maar het tilbare grootendeels eene prooi der vlammen geworden. Al het hooi en koren is verbrand. De wind was gelukkig west: ware dezelve zuidelijk en eenigzints hevig geweest, dan zou welligt het noordelijk deel van het dorp geheel afgebrand zijn. Ten gevolge van den sterken mist heeft men in de naburige gehuchten de vlammen niet kunnen zien, zoodat weinig hulp is aangebragt. Schaarschheid van water belemmerde de pogingen tot blussching.

GRONINGEN 5. Dec. Alhier is gisteren avond de ijzeren stoomboot Tjerk Hiddes aangekomen, welke tusschen Groningen en Sneek zal varen. Daar dit de eerste stoomboot is, welke alhier aankwam, waren vele nieuwsgierigen toegestroomd, om deze fraaije boot te bezigtigen.

— Op den 1. dezer, des namiddags omstreeks 1 ure, ontstond er brand bij den landbouwer *J. H. Steenhuis*, te Weiwert, in de gemeente Delfzijl, met dat gevolg, dat die boerderij met al het zich daarin bevindende graan tot op den grond toe is afgebrand, zijnde alleenlijk het voorste gedeelte van het woonhuis tot aan den brandgevel, benevens een veeschuurtje buiten den brand kunnen worden behouden. Het in de schuur verbrande bestaat in 600 mudden haver, 100 mudden gerst, 60 mudden tarwe, 30 mudden erwten en boonen en 40 mudden aardappelen, benevens zeven stuks jong hornvee, twee wagens en al het boerengereedschap; voorts een gedeelte van het huisraad, waaronder twee kabinetten met lijfstoebehooren en eenig goud en zilver.

FRANEKER 5. Dec. In het rekwest van HH. Curatoren aan Z. Maj. den Koning nopens het behoud van het Athenaeum, leest men onderanderen:

»Kenmerkte het besluit van Aug. 1815, waarbij het Athenaeum van Franeker werd opgerigt, de wijsheid van de Regering, welke zooveel mogelijk herstellen wilde wat de heerschappij der Franschen hier had vernield, suppliaanten meenen gerust te mogen veronderstellen, dat, zoo men niet door den treurigen toestand van 's lands geldmiddelen ware belet geworden, dieselfde Regering de vroegere Academie van Franeker wederom tot het aanzijn zoude hebben teruggeroepen. Immers zoo er eene stad in ons Vaderland geschikt zijn moge voor de stille letteroefeningen, dan is het *Franeker;* niets is daar hetwelk tot uitspattende vermaken kan uitlokken, de Jongeling wordt niet afgetrokken door het vergift eener overspannene weelde. Daarbij is het materieel, hoewel in sommige opzigten beperkt, althans wat de Bibliotheek betreft, uitnemend uitgekozen, — alles niet door nodeloozen omslag en veelheid verwarrende.

»Het is dan ook geen wonder Sire! dat zich te *Franeker* in de laatste jaren voortreffelijke jongelingen hebben gevormd, die tot sieraad van onze Academien mogten verstrekken, en nu reeds hoogst belangrijke betrekkingen in de maatschappij bekleeden.

»Niet alleen echter mag het Athenaeum beschouwd worden als eene geschikte kweekschool voor jongelingen, die naderhand tot roem van de Academien en der Maatschappij verstrekken, maar evenzeer van hoogst bekwame Leeraren: — Wie denkt hier niet Sire! aan den roem van ons Vaderland, eenen *Hamaker*, eenen *de Wal*, en onder de nog levenden aan eenen *van den Hengel, Groenewoud, Juijnboll, Philipse, Mulder, Muurling, Ermerins*, die ongetwijfeld juist te *Franeker* geworden zijn, wat zij heden zijn.

»En wanneer Adressanten in den verleden tijd terug treden, dan kunnen zij gerust verklaren, immers de Geschiedenis spreekt hier zeer duidelijk, dat vooral uit *Franeker* de ontwikkeling van het licht is voorgekomen. Toen nog alles in eene duistere scholastiek bedolven lag, werd die duisternis het eerst verbroken door den wijzen *Vitringa*, wiens voetspoor door eenen *Venema* is gedrukt geworden, en die ongetwijfeld de voornaamsten zijn geweest, welke aan de Godgeleerdheid licht en kracht op het dagelijksch leven hebben bijgezet, en die den roem der Friesche geleerdheid, zelfs tot in het veraf gelegen *Hongarijen* hebben verspreid, derwijze, dat vele Hongaarsche Leeraren hunne leerstoelen in het Vaderland verlieten, om te *Franeker* zich met de wijsheid van *Venema* als Godgeleerde, maar vooral als Kerkelijk geschiedkundige, te laven.

[illegible] de namen noemen *Regenbogen*, den man, die als schrijver over de kruistogten gerust naast eenen *Heeren* gezet mag worden? Bij het noemen van die namen moet men erkennen *Sire!* dat hetgeen in ons Vaderland aanspraak maakt op *echt* liberalen zin uit *Franeker* haren oorsprong heeft.

»Zoo Suppliaanten verder hunne aandacht vestigen op de Oude Letterkunde, dan steekt *Franeker* tevens uit boven vele andere Inrigtingen van openbaar Onderwijs. *Franeker* heeft eenen *Lambertus Bos*, eenen *Tiberius Hemsterhuis*, eenen *Valkenaer*, eenen *Schrader*, eenen *Wassenberg* en *Bosscha* voortgebragt; — mannen waarvan, vooral de eerstgenoemden, als sterren van de eerste grootte in de Letterkundige wereld te schatten zijn. — Immers Sire*!* zij hebben het mogelijk gemaakt de oude Letterkunde in den waren zin, met verstand ter ontwikkeling van den mensch te beoefenen.

»*Franeker* heeft eenen *Huber*, eenen *Noodt*, eenen *Heineccius* en de *Voorda's* opgeleverd, mannen, welke door hunne groote regtsgeleerde kennis en onmiddelijk en door hunne leerlingen den heilzaamsten invloed hebben uitgeoefend op de ontwikkeling der Friesche Regtsgeleerdheid, zoodat de roem van het oude Friesche Hof, zich tot den dag van heden, bij al de ontwikkeling der wetenschappen heeft staande gehouden. En in de Geneeskunde hebben *Petrus Camper* en *Mulder* Franekers eer alom in Europa opgehouden, dat het onnoodig zijn zal, daarvan zelfs met een woord te gewagen.

»Veel meer zouden Adressanten kunnen noemen, doch het zij genoeg, suppliaanten vinden zich echter gedrongen hier op te merken, dat onder eenen *Willem Lodewijk*, Voorvader van Uwe Majesteit in de *regte lijn*, in het midden van den krijg, toen de Spanjaarden in Friesland streopten, de Akademie van *Franeker* is gesticht (volgens *Winsemius* op het jaar 1585), dat Vorsten uit dat zelfde huis van *Nassau*, wier wieg en bakermat in Friesland stond, de Akademie van *Franeker* steeds hoog geschat en begunstigd hebben, men denke hier aan eenen *Willem Frederik*, — Ja *twee* van hen Sire! hebben mede daar hunne bekwaamheden opgedaan en, ofschoon Vorsten, zich niet geschaamd aan de voeten der leeraren te zitten. Wie herinnert zich ook niet met welk een ijver en welwillendheid de beminde Prinsen *Hendrik Casimir*, *Johan Willem Friso*, *Willem Karel Hendrik Friso* en *Willem V*, als Curatores Magnificentissime et Honorarië, steeds de belangen van de Akademie van *Franeker* hebben behartigd.

»Dankbaar Sire! bleef dit steeds bij velen te *Franeker* in gedachtenis, zoodat men te midden van de Fransche heerschappij, kort voor het noodlottig opheffen der Akademie door den geweldenaar *Napoleon*, aldaar nog eene redevoering van den Hoogleeraar *Regenbogen* hoorde uitspreken tot lof van *Marnix*, den vriend van den man, dien niemand zonder eerbied noemt, den Eersten *Willem*, bij welke gelegenheid men zelfs het zoo geliefde, doch toen verguisde *Wilhelmuslied* deed hooren.

»Deze geest, Sire! heeft zeer zeker veel bijgedragen om het verlangen naar het Huis van Oranje in Vriesland levendig te houden, gelijk dan ook de Friezen nimmer de laatste zijn geweest, wanneer het de handhaving gold der regten van het regerend Stamhuis, waaraan het zich door zoo vele aangename herinneringen verbonden gevoelt.

»Zal dan nu Uwe Majesteit eene Inrigting vernietigen die zoo veel nut gesticht, zulke heerlijke vruchten voor het Vaderland gedragen heeft; eene inrigting *den oogappel der Friezen!*

»Neen Adressanten verwachten het niet. — Uwe Majesteit stelt daartoe te veel belang in het behoud der liefde van wezenlijk getrouwe onderdanen, die alles veil hebben voor Uwe Majesteit en zich het uiterste zouden getroosten.

»Uit liefde derhalve tot Uwe Majesteit bidden de ondergeteekenden nederig om het behoud van Franekers Athenaeum, zij bidden het, zij durven het vrijmoedig zeggen in den naam en in het belang van het Friesche Volk, dat van de vroegste tijden af aan zijne jongelingen in deszelfs midden wenschte onderwezen en gevormd te zien, en dat nu nog wenscht voor zoo ver het geschieden kan."

Den 8. April 1842. *De Curatoren*, enz.

UTRECHT 7. December.

De verjaardag van Z. M. onzen geëerbiedigden Koning is gisteren, gelijk wij in onze vorige reeds voorloopig hebben vermeld, alhier gevierd. Bij Z. Exc. den Gouverneur der provincie, den Staatsraad VAN DE POLL, heeft een groot diner plaats gehad, waarop de voornaamste burgerlijke en militaire autoriteiten genoodigd waren. In weerwil van den mist, die den ganschen dag heeft geheerscht, waren het hôtel van den Staatsraad Gouverneur, het huis van den provincialen kommandant, den generaal *de Hart*, de Zaal van den Schouwburg, alwaar de HH. officieren eene danspartij gaven en eenige andere huizen geilluminéerd.

— Van Wijk schrijft men ons van den 3. Dec. dat de opgravingen aldaar, ook van particulieren, met het beste gevolg worden voortgezet. Den 25. Nov. heeft men belangrijke voorwerpen gevonden, als: 1°. een kornalijntje, waarop een cupido gesneden (*intaglio*) en slecht werk; 2o. een steentje, veel overeenkomst hebbende met helder wit glas, waarop een staand fraai naakt mans beeldje, houdende de regterhand aan het hoofd, en in de linker een onbekend voorwerp bij den buik, ter linkerzijde staat een tafeltje met 3 voeten, waarop eene vaas; 3°. drie paarlen aan een geregen, klaarblijkelijk van een grooten snoer; de paarlen hebben de grootte van kleine erwten; 4o. zoogenoemde slingersteenen van gebakken aarde, waarop eenige karakters, naalden, een wigvormig toetssteentje, ronde schijfjes, waarop figuren gesneden, en van ronde openingen in het midden voorzien, benevens andere voorwerpen van been; 5o. vele voorkaken en slagttanden van zwijnen; 6°. enkele Romeinsche, doch vele Carolingische munten.

— Niet alleen te Wijk bij Duurstede, maar ook te Vechten worden dagelijks beenderen uitgegraven. Behalve andere oudheden, vindt men er vele Romeinsche, meestal koperen penningen. Maandag ll., den 5. December, zijn daar in *een* kuil of put, ten diepte van omstreeks 1 el 5 palm onder den grond, een twintigtal lampjes en twee kleine urnen of potjes gevonden, welke waarschijnlijk in deze stad verkocht zijn.

— Uit Gorinchem schrijft men van den 6. Dec.: »Sedert eenige dagen heerscht alhier zulk een sterke mist, dat bijna alle scheepvaart gestremd is, zelfs zoodanig, dat de stoomboot komende van 's Bosch, Zondag ll., hare reis naar Rotterdam niet durfde vervolgen, maar voor deze stad is blijven liggen. De Heusdensche boot is echter, hoewel met groote moeite en gevaar, tot heden in de vaart gebleven."

— Het *Nederlandsch Nieuwsblad* weerspreekt het berigt, door de *Arnhemmer Courant* verspreid, wegens pogingen, die zouden zijn aangewend, ter vervulling van de, volgens dat blad, aanstaande vacature van het ambt van procureur-generaal te Utrecht. Van die vacature is niets bekend, noch is zij zelfs volgens de bestaande wetgeving denkbaar, vermits de procureur-generaal zijn ontslag niet gevraagd heeft. Het is dan ook eene *stellige onwaarheid*, dat er iemand zou gepolsd zijn geworden, om dien post *casu quo* te vervullen.

Bijzondere Berigten.

»*Parijs* 6. *Dec.* De fondsen hadden heden eene strekking tot de hoogte, en de Napelsche waren zeer gezocht. Het gouvernement heeft, door den aanhoudenden dikken mist, geene telegrafische berigten uit Spanje kunnen ontvangen. De 5 pCt. 119,80 à 95; 3 pCt. 80,95 à 81; Nap. 107; Sp. 23½. Na de beurs om 4 ure, de 3 pCt. 81.

»Bij een *post scriptum* van de *Semaphore* uit Marseille van den 3 Dec., wordt gezegd, dat de opstand in Barcelona geeindigd is, daar de Junta de voorslagen van *Espartero* heeft aangenomen. In brieven van Barcelona van den 1. Dec. leest men, dat de regent den volgenden dag zijn intogt in de stad zou doen, en dat, daar de nieuwe Junta genoodzaakt was zich onvoorwaardelijk over te geven, men voorzag, dat *Espartero* tegen de oproerlingen gestreng zou te werk gaan. De emigratie was dan ook zeer groot; de fransche schepen waren gevuld met vlugtelingen. Door de spoedige onderwerping hoopt men, dat *Espartero* eene stad van 150,000 zielen niet tot het uiterste zal brengen.

»In den ministeriëlen raad van gisteren, die op St. Cloud gehouden is, en waarbij alle ministers tegenwoordig waren, heeft men over de Spaansche zaak gehandeld. En zijn kouriers afgezonden.

»Door de Engelsche dagbladen hebben wij berigten van de bezitneming van de Markiezen-eilanden door Frankrijk. (In onze vorige hebben wij deze berigten medegedeeld.) Zulks heeft in de meeste stilte plaats gehad. Voor een jaar is kapt. *Dupetit Thomas* van Toulon uitgezeild. Niemand wist zijne bestemming. De admiraal *Baudin*, prefect van het 3e arrond.-maritime, droeg zelfs geene kennis van de depeches, die hij den kapt. ter hand stelde, en deze moest dezelve eerst in zee openen. Hij ontving bevel naar Valparaiso te zeilen en aldaar zich in stilte toe te bereiden ter bemagtiging van de Markiezen of Mendana-eilanden. De troepen zijn aldaar ontscheept, hij heeft er, met goedvinden der eilanders, bezit van genomen, en dezelve in der haast versterkt. Alhoewel men bij de eerste lezing misschien niet zal begrijpen, welk voordeel deze eilanden aan onzen handel zullen verschaffen, zijn dezelve echter van groot belang, indien men weet, dat Engeland sedert eenigen tijd het voornemen om de landengte van Panama door te steken, wederom heeft opgevat, en dat zich eene nieuwe compagnie tot dat einde, onder toevoorzigt van den heer *Baring* te Londen heeft gevestigd. Reeds is er onderzoek op de plaats zelve gedaan, en het graven van een kanaal zou, volgens kundige ingenieurs, niet boven de 12 millioen beloopen. Dan, wanneer de schepen uit den Atlantischen Oceaan (of liever uit de golf van Darjën) in de groote stille Zuidzee kunnen komen, zullen de togten naar China en Japan menigvuldiger worden en dus de Markiezen-eilanden van het grootste belang zijn.

»Het gerucht, dat deze eilanden eene Botanij-Baai voor Frankrijk zouden worden, is dus geheel ongegrond. Men moet zich verheugen in de bezitneming dezer eilanden; doch van hoe meer belang dezelve voor ons worden, des te meer zullen zij den naijver van Engeland opwekken en des te meer moeite zal het Engelsche bestuur doen, om ons te noodzaken van die nieuwe bezitting af te zien. (Deze eilanden, ook Marquesas of Mendana eilanden geheeten, zijn door *Mendana* ontdekt en naar den toenmaligen onderkoning van Peru, *Marquesie Mendoza de Canete*, genoemd. Dezelve liggen tusschen 9,27 en 10,25 Z. B. en 239,17 en 238,67 L., en bestaan uit vijf eilanden, wier namen zijn: La Magdalena, St. Pedro, St. Christina, la Dominica en Hoods Islands. De beste haven op dezelve is Port Madre de Dios, ook Resolution-baai geheeten, op het eiland Christina.)"

MENGELWERK.

De Afkondiging van Kerkelijke Acten, titel X. art. 4. van het voorgedragene Wetboek van Strafregt.

In de *Arnhemsche Courant* van den 26. October No. 212, lazen wij een uit het *Journal du Limbourg* overgenomen artikel, omtrent de bepalingen van het onlangs aan de vertegenwoordiging voorgedragene gedeelte van het nieuwe Nederlandsche Wetboek van Strafregt, en met name het artikel 4; het verbod bevattende van de bekendmaking van eenige acten eener buitenlandsche geestelijke overheid, zonder voorgaand verlof der regering.

Dit artikel heeft de hevigste verontwaardiging des schrijvers van het *Journal du Limbourg* opgewekt.

»Het betreft niets minder, zegt dit blad »dan om de »katholijke eeredienst onder de censuur der regering »te plaatsen" en, na den woordelijken inhoud van art. 4 aan zijne lezers medegedeeld te hebben, laat hij hierop volgen:

»Gij hebt gehoord, bedienaren der Katholieke eere»dienst, gij die, naar de constitutie uwer kerk geene »andere bevelen te ontvangen hebt, dan van den Paus, »van den Heiligen Stoel te Rome."

Vervolgens tot de beoordeeling der voorgestelde wetsbepaling overgaande, zegt hetzelve omtrent dit ontwerp:

»Zij die het geschreven hebben, moeten daar en »boven wel zeer onkundig zijn geweest van het onder»werp, dat zij behandelen, om tegen de katholieke »geestelijkheid eene wet te kunnen maken, waaraan »deze zich onmogelijk zal kunnen onderwerpen" en een weinig verder oppert hij de vraag:

»Of is de onkunde onzer hedendaagsche Solons zoo »groot, dat zij niet weten, dat de katholieke priester »*door eenen eed* aan zijne geestelijke overheid gebon»den is, welke hem verpligt, in zake van godsdienst, »geen ander gezag te erkennen dan zijne geestelijke »overheden, onverschillig waar deze hunnen zetel heb»ben, en dat derhalve de katholieke priester in twee»strijd geplaatst zal zijn of om zijnen eed te breken, »of om aan de wet ongehoorzaam te zijn? Weten zij »niet, dat de vrije gemeenschap met den Heiligen »Stoel eene *eerste voorwaarde* en eene *wezenlijke* »*grondstelling* der katholieke kerk is? Dat, als men »haar deze vrijheid beneemt, hare grondslagen worden »geschokt, en dat dit eene dolzinnige onderneming »is, op welke de sterksten schipbreuk hebben geleden, »en waartegen de katholieke kerk sedert bijna twee »duizend jaren heeft wederstand geboden."

Hoe dolzinnig eene hoogwijze oppositie de onderneming der regering nu ook moge achten, willen wij echter, alvorens haar oordeel voor zoo geheel onfeilbaar aan te nemen, hetzelve eenigzins trachtten te toetsen, en onderzoeken, of de voorgedragene ontwerpen van wet bestaanbaar zijn, zoowel met eene gezonde staatkunde als met de regtvaardigheid en eene billijke vrijheid van godsdienst, die steeds den roem van ons Vaderland uitmaakte.

Het geheele artikel van het *Journal du Limbourg* draagt den onmiskenbaarsten stempel van ingegeven te zijn door eene blinde en onberedeneerde geestdrijverij die, naar regt noch rede luisterende, de buitensporigste vorderingen doet, en geene drogredenen ontziet, om haar doel te bereiken.

Ieder die, doof voor de stem van het vooroordeel, de zaak onpartijdig overweegt, zal ongetwijfeld toestemmen, dat de wet zoo als dezelve is voorgesteld, door eene welbegrepene staatkunde wordt geboden. Hoezeer het *Journal du Limbourg* ook moge beweren, dat de Roomsch Katholieke priesters geen ander opperhoofd erkennen dan den Paus en van niemand dan alleen en uitsluitend van den Heiligen Stoel bevelen te ontvangen hebben, springt het echter in het oog, dat deze redenering ten eenemale van alle grond ontbloot is. Immers kan het verstandiger wijze aan geenen twijfel hoegenaamd onderhevig worden geacht, of de roomsch katholijke priesters zijn zoowel onderdanen der landsoverheid, als alle andere burgers van den staat, en derhalve, even zoo goed als deze, tot gehoorzaamheid aan dezelve verpligt, terwijl zij ieder ander gezag slechts in zoo verre mogen gehoorzamen, als zulks, met hunne verpligtingen omtrent eerstgenoemde bestaanbaar is. De regering kan, noch mag in het aan haar bestuur onderworpen gebied, personen nog vereenigingen dulden, die weigeren, zich aan haar gezag te onderwerpen, hetgeen toch, volgens het oordeel van het *Journal du Limbourg*, met de roomsch katholijke priesters het geval zou wezen. Zoowel aan zich zelven en aan hare eigene waardigheid, als voornamelijk aan de bewaring van rust en goede orde, en aan de veiligheid harer onderdanen is zij dit verpligt, en indien zij onvoorzigtig en onberaden genoeg ware, om eene zoodanige vordering als die van het genoemde blad toe te staan, zoude zij eene zware verantwoordelijkheid op zich laden, voor de schroomelijke gevolgen, die een dergelijke staatkundige misstap, zeer ligt zoude kunnen naar zich slepen! Wanneer de Heilige Stoel goed vond, bevelen te geven, strijdig met de wetten van den Staat, geschikt om onder de inwoners der verschillende gezindheden verdeeldheid te stichten, en het vuur van godsdiensttwist aan te blazen, of zelfs de onderdanen tot weerspannigheid tegen het wettig gezag op te zetten; dan vragen wij, of de regering verpligt zoude wezen, de afkondiging van zoodanige bevelen toe te laten? Wij geloven niet, dat iemand, die ten minste de hartstogt nog niet geheel en al doof heeft gemaakt, voor de stem van het gezond verstand, deze vraag met ja zal kunnen beantwoorden. De regering kan niet dulden, dat zich eenen afzonderlijken staat in den staat vorme, hetgeen toch het geval zoude wezen, indien de vorderingen van het *Journal du Limbourg* toegestaan werden, daar alsdan de roomsch katholieke kerk een afzonderlijk ligchaam zoude vormen, dat zich noch aan de wetten noch aan de door dezelve geconstitueerde staatsmagten zoude onderwerpen, zoo als de schrijver van het artikel onbewimpeld verklaart in de woorden, die het tot de roomsch katholieke priesters rigt:

»Gij die, naar de constitutie uwer kerk, geene »andere bevelen te ontvangen hebt dan van den Paus, »van den Heiligen Stoel te Rome."

Gereedelijk, wij mogen er niet aan twijfelen, zal men ons toestemmen, dat het doel, waartoe alle regeringen, van welken aard ook, en onverschillig onder welken vorm dezelve zijn ingesteld, bestaan moge, eenig en alleenlijk is, om te waken voor de belangen der onderdanen, en derhalve wel voornamelijk in de eerste plaats voor eene naauwkeurige handhaving der bestaande wetten, waarvan, onder geen voorwendsel hoe ook genaamd, mag worden afgeweken.

Wil dus de regering het doel, waartoe zij werd ingesteld, niet geheel en al voorbijzien, hare pligten verzuimen, en hierdoor al haar regt op de gehoorzaamheid harer onderdanen verbeuren, dan mag zij niet toestaan, dat zich iemand aan de wetten onttrekke; zoodra hij dit vergunt, aan wien het ook moge wezen, verliest zij haar gezag om bij andere gelegenheden of omtrent andere personen regt te oefenen; want daar allen, zonder onderscheid van rang, stand, betrekking of godsdienstige gezindheid, gelijk zijn voor de wet, en deze geene voorregten hoegenaamd erkent, mag men met grond vragen waarom zouden de roomsch katholieken eenig voorregt boven hunne medeburgers genieten? Staat het dezen vrij zich boven de wet te stellen, dan hebben alle andere gezindheden een gelijk regt. Indien dus de belijders van den Islam in genoegzaam grooten getale in ons Vaderland aanwezig waren, dan zouden zij even goed het regt hebben, om de Christenen, door het geweld der wapenen, tot de erkenning van Mahomet te dwingen, daar de Koran hun dit ten pligt maakt, en wij vragen dus: waar het heen zoude, indien het door het *Journal du Limbourg* verkondigde beginsel in regten opging?
doende het Maatschappelijke verband geheel in duigen vallen; en het kan dus aan geenen twijfel onderhevig zijn, dat, uit een staatkundig oogpunt, de vordering van het *Journal du Limbourg* eene volstrekte onzin is, en de roomsch katholieken op geene de minste andere of meerdere regten en vrijheden dan eenige andere gezindheid kunne aanspraak maken.

Ook niet uit een beginsel van regtvaardigheid kunnen zij zoodanige aanspraak doen gelden; zoo als wij reeds boven zeide, zijn alle onderdanen gelijk voor de wet en mag dus de regering ten gunste van personen of corporatien geenerhande uitzondering maken, zonder jegens hare overige onderdanen onregtvaardig te zijn. Ieder, die dus in de regten van Nederlandsch burger wil deelen, behoort zich aan de wetten van den staat en het toezigt der tot derzelver handhaving ingestelde staatsmagten te onderwerpen; verkiest hij dit niet, dan staat het hem vrij, het land te verlaten en zich naar een ander te begeven, alwaar de voorregten, op welke hij zoude mogen aanspraak maken, erkend worden.

Te vergeefs zoude men de in ons vaderland van ouds gehandhaafde gewetensvrijheid en de wettige gelijkheid van alle gezindheden, hiertegen willen inroepen.

Art. 191 der Grondwet (G. W. 1815 art. 193), zegt uitdrukkelijk:

»Geene openbare oefening van Godsdienst kan wor»den belemmerd, *dan ingevalle dezelve de openbare orde of veiligheid zoude kunnen storen*" en art. 194 (G. W. 1815 art. 196) voegt in de tweede allinea hierbij;

»Hij (de Koning) zorgt tevens dat alle godsdienstige »gezindheden, zich houden binnen de palen van »gehoorzaamheid aan de wetten van den staat."

In deze artikelen wordt dus uitdrukkelijk bepaald, dat, hoezeer alle godsdienstige gezindheden volkomen vrijheid genieten, deze hen echter geenszins van der gehoorzaamheid aan de wetten van den staat kan ontslaan, en de regering het regt heeft en verpligt is te waken, dat door dezelve de openbare orde en veiligheid niet in gevaar wordt gebragt.

Om dit doel overeenkomstig de bepalingen der grondwet te bereiken, is een maatregel als de nu voorgestelde noodzakelijk, geene gezindheid kan zich over dezelve beklagen, wanneer zij zich niet zoo verre vergeet van iets tegen de veiligheid van den staat te ondernemen, en ieder onbevooroordeeld beoordeelaar zal met ons instemmen, dat het voorgedragene wetsontwerp in dit opzigt zoo staatkundig als billijk en doeltreffend is.

H.

De prijzen der Fondsen waren den 7. Dec.

Werk. Schuld 2½ pCt. 52¼ à 52⅜. Dito 5 pCt. 101⅛ à 101¼. Amort. Syndic. 4½ pCt. 94 à 94⅛. Dito 3½ pCt. 77 à 77⅛. Hand. Maatsch. 4½ pCt. 131 à 131⅛. O. I. Leen. 5 pCt. 99¾ à 100. Spanje 5 pCt. Ardoin 19¾ à 19⅞. Coupon 19⅞ à 20. Rus. Obl. bij *H. et Co.* 5 pCt. 105⅛ à 106. Dito N.S. 5 pCt. 105⅛ à 106. Cert. bij dito ... 5 pCt. 97 à 99. Dito bij *Hope* 5 pCt. 98 à ...

UTRECHT, bij *L. E. BOSCH & Co.*